СВОБОДА

SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

РІК LVI. Ч. 204. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 2-го ВЕРЕСНЯ 1948. — No. 204. JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, SEPTEMBER 2, 1948. VOL. LVI.

ТРИ ЦЕНТИ в Зл. Д. Америки; ПЯТЬ ЦЕНТІВ Закордоном. — Тел. „Свобода": BErgen 4-0807, 4-0237 — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 — THREE CENTS in the United States; FIVE CENTS Elsewhere

ПРЕЗИДЕНТ ТАВРУЄ ЧИННУ ЗНЕВАГУ ВОЛЕСА

Вашингтон, 31 серпня. — Президент Труман натаврував поведінку деяких громадян в Норт Каролайні на передвиборчих зібраннях Генрія Волеса як „неамериканську поведінку" і як таку, що йде всупереч американській засаді про „чесну гру". Це виявив секретар Білого Дому Чарлс Рос, коли його запиталися, чи президент займав яке становище до поведінки в південних стейтах, коли то противники Волеса обкидували його яйцями й помідорами та взагалі не давали йому спромоги виголошувати промови на зібраннях. Президент заявив, що Генрі Волес має такі самі права до промов, як кожний інший американець.

З Ашвил, в Норт Каролайні, наспіли вісті, що там перший раз впродовж останніх двох днів публика прихильно віднеслася до появи Волеса, тут і там далися чути голоси протесту. Одначе це не перешкодило Волесові виголосити спокійно промову до 6600 людей. Волесові подобалася поведінка публики, він засміявся і подякував зібраним за нагоду висловити свої погляди на політику.

БЕРЛЕ ВИЯВЛЯЄ РОЗЛАМ В УРЯДІ НАД ВІДНОШЕННЯМ ДО РОСІЇ В 1944 Р.

Вашингтон. — Комісія неамериканських діянь в палаті репрезентантів оприлюднила деякі місця зі зізнання А. А. Берле, асистента секретаря стейту в 1944 р. складеного під час тайного переслухання підкомісії в Ню Йорку в справі Алджера Гісса. Берле сказав, що за його часів був двоякий напрям у департаменті стейту над відношенням до Росії. Дін Ачесон, підсекретар стейту, стояв на чолі фракції, яка змагала до угоди („апізерства") зі Совєтами, і під ним працював Алджер Гісс і його брат Доналд. Чи вони були комуністами, Берле не знає, одначе їх становище його турбувало. Дійшло до того, що великі тайни з засідань діставалися до відома Совєтів. Тому Берле мусів берегти документів йому повірених перед іншими урядовцями. Коли секретар стейту хотів дістати шифрований ключ для вжитку, Берле особисто передавав його секретареві зі страху, щоб він не дістався в невєрні руки. Берле підтримував думку неуступчивости супроти Совєтів, одначе програв. У департаменті стейту перемогла фракція угодовства зі Совєтами, Берлі мусів покинути службу та піти на амбасадора до Бразилії. Виграв Гісс, який стояв за угодовство супроти Совєтів, хоч він не займав високого становища в уряді.

КІО ЗА ПІДТРИМКУ ТРУМАНА ПРИ ВИБОРАХ.

Вашингтон. — Екзекутивна рада Індустріяльних Організацій вирішила 35 голосами проти 12 підтримати президента Трумана при виборах восені. Коли б числом голосів екзекутиви мірити число членів, то яких 5,000,000 членів КІО мали б голосувати за Трумана, а 1,000,000 куди інакше.

Екзекутива осудила при цій нагоді кандидатуру Волеса і цілу листу Прогресивної партії.

ДОВОДЯТЬ, ЩО СТІВЕНС ПІТЕР БУВ ГОЛОВНИМ КОМУНІСТИЧНИМ ЗАГОВІРНИКОМ.

Ню Йорк.—Александер Стівенс, який має ще друге імя, Дж. Пітерс, уродженець Угорщини, а опісля емігрант з Чехословаччини, був головним комуністичним заговірником проти американського уряду, а теж і представником американських комуністів перед Комуністичним Інтернаціоналом в Москві. Оце виявилося під час переслухання свідків в Іміграційнім Бюрі в справі депортування Пітерса з Злучених Держав. Стівенс приїхав незаконно до Злучених Держав у 1932 р. Тепер він є під арештом, одначе остає на волі за складенням запоруки у висоті $5,000. Свідок Моріс Малкін признався, що він як комуніст співпрацював зі Стівенсом, одначе його викинули з партії за його прихильність до Троцького.

В 1937 р. Стівенс, за свідоцтвом Малкіна, організував комітет акції, якого ціллю було перебрати американський уряд на випадок війни або під час економічної кризи. Він заповідав, що американські губернатори, посадники міст, конгресмени й інші високі урядовці, будуть „зліквідовані", коли прийде до революції. „Ліквідація, це ставлення під стєнку"— пояснив Малкін. Як має діяти комітет акції, на це подав свідок приклад з генерального страйку в Сан Франсиско з 1934 р.

Другий свідок, Ендру Смит, вказав на Стівенса, як „на найбільш активного чоловіка серед комуністів, який працював для революції в Америці". Про себе сказав Смит, що його, як члена Комуністичної партії перенесли до Росії в 1932 р. Там він бачив Стівенса найменше 4 рази, коли то він репрезентував американських комуністів на нарадах Комінтерну. Свідок Джордж Гювит, який був переслуханий вже в понеділок, ствердив на переслуханні у вівторок, що Стівенс учив його, що не є комуністичне мусить бути знищене силою. Стівенс твердив, що Злучені Держави є головним забороном капіталізму й тому треба тут знищити школи, церкви й уряд. Стівенс, під імям Дж.. Пітерс, був автором підручника для підривної роботи комуністів, виданого в 1935 р.

Айзак Дон Левін помічником Чемберса.

На пресовій конференції виявив Айзак Дон Левін, редактор Плейн Ток Магазін, що Витакер Чемберс, редактор Тайм-Магазин, вислав до відома департаменту стейту в 1939 р. імена 21 урядовців, які були членами двох шпигунських комуністичних рінґів. Досі тільки половину тих людей покликано на свідоцтво перед комісією неамериканських діянь. У цій справі помагав йому Левін.

Біля 3,000 нових імігрантів з скитальщини приіде в жовтні

Вашингтон, 1. серпня. — Департамент стейту виявив, що в понеділок виїздить літаком до Европи Уго Карусі, голова Комісії Здепласованих Осіб для приспішення переїзду в Америку імігрантів з скитальщини. Він негайно переведе конференцію з американськими конзулятами, Міжнародною Організацією для Біженців (IPO) і представниками добровільних агенцій, які займаються переселенням скитальників. Карусі виявив, що перші переселенці почнуть приїздити в початках жовтня і для них є вже готові кораблі. Досі, за обчисленням пана Карусі, приїхало 35,000—40,000 імігрантів зо скитальщини, доки 30-го червня не застановлено дальше видавання віз тому, що мав увійти в життя новий закон. Консулі мусіли це зробити, щоб познайомитися з постановами закона. Коли переведеться нова провірка, то вже в місяці жовтні можна надіятися приїзду 2,500—3,000 імігрантів з скитальщини, каже комісар.

Кри цій нагоді комісар Карусі виявив, як іде підготова до перевозу імігрантів на підставі нового закона. Треба було наперед назначити комісію для Здепласованих Осіб, потім її зорганізувати, потім комісія мусіла видати інструкції, як переводити закон в життя, в парі з тим треба було подбати про настановлення Агенції для Скрінінґів. Тепер приходить черга на переведення скрінінґу і розподіл сподіваних імігрантів по стейтах, а на кінці приходить справа візів.

ВАТИКАН ЗАКУПИВ В КАНАДІ ЗА $33,000,000 МУКИ.

Ню Йорк. — З бизнесових кол оприлюднюють, що Ватикан закупив 2,750,000 барилок канадської муки коштом $33,-000,000 для роздачі між бідних в Европі. Є це одна з найбільших трансакцій на збіжевім ринку. Знавці кажуть, що на продукцію 2,750,000 барилок муки треба буде зужити 12,-925,000 бушлів пшениці, а це знову вказує, що 3% канадського збору пшениці за 1948 рік піде на цю ціль. Є це найбільший експорт канадської пшениці закордон від передвоєнних часів, за винятком постачання до Великої Британії, як твердять бизнесові кола.

БОРОТЬБА ЗА КОНТРОЛЮ НАД АТОМОВОЮ СИЛОЮ ПЕРЕНЕСЕТЬСЯ ДО АСАМБЛЕЇ О.Д.

Ню Йорк. — Кораблем Квін Мері виїхала частина американської делегації на наради Генеральної Асамблеї Обєднаних Держав, які почнуться в Парижі на 21. вересня. Між делегатами є д-р Филип Джесоп, який виявив свою турботу про долю атомової сили в Асамблеї. Він сказав перед виїздом, що ще раз мусить бути зведена боротьба за контролю атомової енергії в О.Д., хоч подавляюча частина комісії атомової енергії при О.Д. згодилася на міжнародну контролю і лише три члени, тобто представники Росії, підсовєтської України й Польщі тому спротивилися. Джесоп каже, що совєтський блок схоче скинути на Америку вину за неполаднання цієї справи.

СПЕЦІЯЛЬНИЙ ВИСЛАННИК СТАЛІНА ВТІК ДО БРИТАНЦІВ

Лондон, 1. вересня. — Британське міністерство закордонних справ вчора офіційно потвердило втечу до Британії полковника совєтської армії, „громадянина Токаєва", який твердить, що мав спеціяльні доручення „самого" Сталіна. Він займав важливі пости в совєтській адміністрації в Німеччині та подає себе спеціялістом ракетової зброї. В Британії він вже перебуває таємно від деякого часу та пише книжку про совєтський режим, але його приявність там виявлено аж після того, як він сам вислав до „Ню Йорк Таймс" велике на 4,000 слів вияснення причин і цілей його втечі, прохаючи відповідного розголошення.

ПОЛАГОДЖЕНО СПІР МІЖ ПОЛЬСЬКИМИ БОЛЬШЕВИКАМИ

Варшава, 1 вересня. Вчора тут повідомлено, що Владислав Гомулка, заступник премієра, в найближчих днях вертається знову до праці, після двомісячної перерви з причин політичних розбіжностей між польськими большевиками. Гомулка мав відмовитися прилучитися до акції Комінформу проти Тіта і тому був „захворів". Тепер, виходило б, вже „виздоровів", бодай хвилево.

Визвольні змагання України запорукою світового миру

МОСКВА БОЇТЬСЯ ВІЙНИ ЧЕРЕЗ УКРАЇНУ

Замітне твердження „Ню Йорк Таймсу" про український визвольний рух.

Ню Йорк, 1. вересня. — Співробітниця „Ню Йорк Таймсу", Ен МекКормик, надрукувала в своїй редакційній колумні в сьогоднішньому виданні довші міркування про можливості війни між Советським Союзом і західними демократіями, наводячи факти в доказ того, що Москва має всі причини боятися війни. До цілого ряду фактів і причин міжнародного порядку, авторка зараховує теж „турботи в Росії", іменно, український визвольний рух. Вона пише: „Причини, чому Кремль боїться війни, є більше спекулятивні, але крайні заходи, пороблені для вдержання „в лінії" краін сателітів та зростаючі неспокої в самій Росії насувають один ключ до розв'язки. Тепер більше ніж звичайно є підпольних звідомлень про положення в Совєтському Союзі, бо після прилучення сусідніх держав, кордонів вже не можна закрити так щільно, як раніше. З усіх держав є постійний доплив втікачів і з цих джерел виходить ясно, що Росія має безупинні турботи в Україні, турботи в колективах, гнізда невдоволення в містах, що їх не можуть викорінити навіть періодичні чистки". У висновку авторка твердить, що „найпевнішим шляхом до миру є знати як використати час на розгорнення тих сил", що здержують совєтський імперіялізм від війни.

ТІТО РЕОРГАНІЗУВАВ СВІЙ УРЯД ДЛЯ БОРОТЬБИ ПРОТИ КОМІНФОРМУ.

Београд, Югославія, 1. вересн. (АП). — З метою успішної боротьби проти керованого Москвою Комінформу, маршал Тіто реорганізував відповідно свій уряд, призначаючи на найбільш відповідальні пости тих своїх співробітників, проти яких Комінформ найбільше виступає. Дотеперішній заступник Тіта на пості премієра, Едвард Карделдж, був іменований міністром закордонних справ на місце Сіміча, що став міністром без теки. Заступником премієра іменовано ген. Олександра Ранковіча, залишаючи його дальше на дотеперішньому пості міністра внутрішних справ, що дає йому контролю теж над поліцією в краіні. Міністром справедливости залишився єдиний не-комуніст в уряді, Фране Фроль.

УМЕР КАНДИДАТ НА НАСТУПНИКА СТАЛІНА, ГЕН. А. А. ЖДАНОВ

Лондон, 1 вересня. Московська радіовисильна передала офіціяльне совєтське повідомлення, що вчора в 52 році життя умер ген. Андрей А. Жданов, голова Комінформу, секретар Центрального Комітету Комуністичної партії СССР, член всемогучого Політбюра та один з найбільш здогадних наступників Сталіна. Повідомлення про смерть видала Рада міністрів СССР та ЦК Компартії. В ньому сказано, що „умер видатний керівник нашої партії і держави" та „вірний учень і товариш зброї великого Сталіна". За причину смерти подається „довгу хворобу", про яку досі ніхто ані словом не згадував, та параліч серця. Після великої паради на Червоній Площі, його похоронять перед мурами Кремля. Жданов почав свою комуністичну карієру ще в 1915 році і від того часу займав різноманітні пости та вибився на одне з найперших місць в єрархії комуністичної диктатури, виконуючи найрізноманітніші функції, від пропагандиста і партійного організатора починаючи, а на військових справах і закордонній політиці кінчаючи. Вважається, що це за його намовою Совєтський Союз був почав ганебну війну проти Фінляндії в 1939 році. В спеціяльну ласку Сталіна він попав по вбивстві Кірова, а в останньому він був організатором нового Комінтерну. Згадується про розбіжності думок між ним і Молотовом в справах закордонної політики.

БЕНЕШ УМИРАЄ

Прага, 1 вересня. Особистий лікар колишнього президента Чехословаччини, повідомив, що д-р Едвард Бенеш є важко хворий і його стан вже майже безнадійний. Вчора вранці Бенеш вже втратив свідомість.

ЧОТИРО-ДЕРЖАВНА КОНФЕРЕНЦІЯ В БЕРЛІНІ В СПРАВІ ВАЛЮТИ І БЛЬОКАДИ

Берлін, 1 вересня. — Чотири військові губернатори Німеччини: американський — ген. Л. Д. Клей, британський — сер Брайан Робертсон, французький — ген. Жозеф Пієр Кініг і совєтський — маршал Василь Соколовський, відбули тут вчора в будинку Контрольної Ради Союзників окрему конференцію, обговорюючи можливості, способи й засоби здійснення рішень довгих дипломатичних нарад в Москві щодо введення одної совєтської валюти в Берліні і її рівноправної чотиро-державної контролі та щодо закінчення совєтської бльокади цього міста. В нарадах взяли участь також фінансові спеціялісти та дипломатичні дорадники чотирьох командантів. Це були перші наради з цілої серії, що будуть продовжуватися кілька днів, як повідомлють з авторитетних джерел. Губернатори зустрілись тут як представники своїх країн і не як члени Контрольної Ради, яка два місяці тому перестала діяти з вини Совєтів. На порядку нарад були дві головні справи: введення в цілому Берліні одної, виданої совєтами німецької валюти та її контролі всіма чотирма великодержавами і перервання совєтської сухопутньої та водної бльокади цього міста. Принціпове порозуміння в цій справі досягнено на численних конференціях західних дипломатів зі Сталіном і Молотовом в Москві, а завданням військових командантів в Берліні залишається розглянути практичні можливості і засоби їх здійснення. На вчорашньому засіданні не винесено ще жодних рішень, тільки ухвалено порядок чергових нарад та призначено окрему комісію фінансових спеціялістів для обговорення подробиць. Тут рівночасно видвигається здогад, що дипломатичні розмови в Москві вже будуть перервані. Рівночасно зі започаткуванням чотиро-державних розмов в Берліні видвигається вже і сумніви щодо можливості їх висліду.

РОБЕРТ ШУМАН ЗНОВУ ПРЕМІЄРОМ ФРАНЦІЇ

Париж, 1. вересня. — Премієр попереднього уряду і міністер закордонних справ в останньому уряді премієра Марі, популярний республиканець Роберт Шуман став вчора знову премієром Франції. Після дуже осторожної політичної декларації в Національній Асамблеї, він одержав заяву довіря більшости 325 голосів проти 185. Комуністи були єдиними, що голосували проти Шумана, тоді як праві екстремісти здержалися від голосування. Шуман не скриває, що йому доведеться перемогти ще багато труднощів, заки пощастить створити новий уряд. Комуністичний представник в парляменті, голосуючи проти Шумана, заявив, що власне Шуман, як міністер закордонних справ в попередньому уряді, намагався „змаршалізувати Францію", іменно, підпорядкувати її всецідо вимогам здійснення Пляну Маршала, та що він підготовляв її до війни проти Совєтського Союзу. В своїй політичній деклярації Шуман заявив, що політичне і господарське положення країни не є таке трагічне, щоби вимагало аж таких радикальних реформ, як їх вимагав попередній міністер фінансів Ґейно та на чому і провалився уряд Марі.

ПОБАЖАННЯМ СИЛИ ВІЛЬГЕЛЬМІНА ПРОЩАЄТЬСЯ З ТРОНОМ.

Амстердам, Голландія, 1 вересня. — Вчора серед великих урочистостей в цілій країні, голландська королева Вільгельміна обходила 50 річчя свого вступлення на трон та свої 68 уродини. Святкування протягнуться кілька днів і на їх закінчення Вільгельміна абдикує в користь своєї дочки, принцеси Юліяни. Передпрощальну промову вона виголосила вже вчора, бажаючи своєму народові багато сили для здійснення тих ідеалів, про які він та весь світ від давна мріють і та яких не пощастило здійснити теж у висліді другої світової війни.

АМЕРИКАНЦІ ПЕРЕДАЛИ НІМЦЯМ ЇХНІ МИСТЕЦЬКІ СКАРБИ.

Мюнхен, 1 вересня. Вчора американські власті передали під німецьку охорону мистецькі скарби, вартості багатьох соток мільйонів долярів. Ці скарби зібрано з багатьох частин світу, де вони були опинилися в наслідок війни. Між ними є теж колишні дорогоцінні мистецькі колекції Ґітлєра і Ґерінґа.

ЗАХІДНА НІМЕЧЧИНА УХВАЛИЛА ДОПОМОГУ БЕРЛІНОВІ.

Франкфурт над Майном, 1 вересня. — Сьогодні в місті Бонн, буде відкрита перша німецька Конституційна Асамблея, що має ухвалити приготований вже проєкт конституції західно-німецької держави. На один день перед відкриттям Асамблеї, премієри західно-німецьких країн ухвалили поширити свої кредити бльокованому Совєтами Берлінові до 75,000,000 марок, що — як це стверджується з поінформованих джерел—зроблено більше з міркувань власного західно-німецького інтересу, ніж з великодушности. На сьогоднішній сесії Асамблеї мало б бути ухвалене офіційне запрошення до участи в нарадах теж для премієрів німецьких країн в совєтській зоні, хоча це було б зроблене більше для порядку та історії, бо всі здають собі справу, що Совєти не дозволять прийняти це запрошення.

ГРЕЦЬКА АРМІЯ БЄ БОЛЬШЕВИКІВ НА ВЕРШКУ ГОРИ.

Атени, 1 вересня. — З вчорашнього комунікату головного командування грецької армії виходить, що греки б'ють своїх большевиків на самому вершку гори Віці, 6,000 стіп понад поземом моря. До цеї битви на горі дійшло після цілого ряду перемог над большевиками на підступах до неї.

SVOBODA
UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	$7.00	One year	$7.00
На пів року	$3.75	Six months	$3.75
На три місяці	$2.00	Three months	$2.00
В Джерзі Сити і закордоном:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$ 2.75
Число з понеділка (англійською Частиною):		Monday's issue (the Ukrainian Weekly, English language supplement):	
На рік	$2.50	One year	$2.50
На пів року	$1.50	Six months	$1.50

Classified Advertising Department, 597—7th Ave., New York 18, N. Y. BRyant 9-0582.

Кожна зміна адреси коштує 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ТЕРПІННЯ ЧЕРЕЗ БЮРОКРАТІЮ

Вкінці, по довгих і важких трудах, діждались ми закону про допущення „Ді Пі" до Злучених Держав у невеликому як на цю країну числі, бо дозволено на прибуття усього 205,000 скитальників. Здавалось справа покінчена, тим паче, що виявилась конечна потреба певних робучих сил, які є між скитальниками, а що стверджує сам уряд. Отже є навіть в інтересі самих уже Злучених Держав допустити якнайскорше бодай тих скитальників, на яких тут ждуть, які тут потрібні й мають загарантоване пристановище.

Одначе так не діється. Спершу говорено, що в цьому році прибуде дуже мало скитальників до Америки через брак кораблів. Виявилось, що кораблі є, а проте скитальники прибувають у ще меншому числі, ніж прибували до Америки, заки перейшов в конгресі закон про допущення 205,000 „Ді Пі". Стейтові уряди, як от Мериленд, Ню Йорк чи Пенсилвенія, роблять поважні заходи, щоби прийняти більшу скількість скитальників і ними заопікуватись, а скитальники не прибувають. А все це через бюрократію, через якісь додаткові слідства і вимоги нових документів.

Хто ж тих нещасних скитальників, що ще при житті остали, досі не допитував і не досліджував? Скільки „скринінгів" вони досі не переходили! Розслідила їх уже докладно цивільна влада, розслідила їх теж й американська військова розвідка. Одначе, як це пишеться в дописах з Европи до Ню Йорк Таймс, навіть посвідки військової розвідки ще не вистачальні й американські консуляти заповідають, що їм наказує новий закон переводити ще окремі досліди. Що таке діється, пізнати найкраще по тім, що американські консуляти перестали видавати візи скитальникам.

Ось так порушена європейським кореспондентом часопису Ню Йорк Таймс скитальча справа знайшла негайний відгомін в урядових колах у Вашингтоні. Департамент стейту, що є найбільш компетентним у цій справі, заявив, що скоро будуть усунені перешкоди, які тепер консуляти ставлять скитальникам та що в цій справі відправлено до Европи відпоручники уряду. Зокрема Ворен Р. Остин, голова американської делегації до Обєднаних Держав, запевнив, що скитальча проблема буде скоро розвязана і вже за кілька тижнів скитальники зачнуть прибувати до Злучених Держав у більшому числі. Місячна квота, казав він, буде збільшатись в такий спосіб, щоби в 1950 році могли бути в Америці всі 205,000 „Д. П.", згідно з ухваленим у конгресі законом.

Не зважаючи на ці запевнення, думаємо, що було б добре, коли б ці головні американські організації, що займаються справами „ДП" і є звязані з Міжнародною Організацією для збігців (ІРО), таки поуґрували Вашингтон щераз у скитальчій справі, бо бюрократія, на яку тепер нарікають, добре відома з минулого. Тепер передвиборчий час, а тим самим і дуже догідна пора для таких інтервенцій. Можна б відвідати теж і головні кватири обидвох головних партій, Демократичної й Республиканської, бо й це може помогти. Одним словом треба ще зробити все можливе, щоб уже раз дати змогу свобідно жити хоч цьому малому числу нещасних скитальників, що мають право на еміграцію до Злучених Держав.

Вибори й робітничі голоси

В передвиборчім часі стадо модним для провідників політичних партій чванитися, що їхня партія, як не є „робітничою" партією, то має за собою робітничі маси. Кандидати на виборні становища містять часто у своїх відозвах до виборців стереотипну тепер клявзулю: „одобрений робітничими організаціями". Оце одобрення служать їм за печатку, що вони є бодай приятелями робітників, як уже не „борцями за робітничі права".

Оце дбання про робітничі голоси є добрим явищем. Інше діло, чи кожна партія, або й кандидат може рахувати на підтримку робітничих мас, або, як кажеться на підтримку „робітництва". Звичайно під словом „робітництво" розуміють робітництво зорганізоване в юніях і тому, коли хто говорить про підтримку збоку робітників, то треба розуміти головно підтримку юній.

Робітництво в Америці не становить одного солідного блоку. Навіть робітничі юнії не можна вважати за одну солідарну цілість, бо ж кожному відомо, що поодинокі юнії належать найменше до одного з трьох блоків: до Американської Федерації Праці, до Конгресу Індустріяльних Організацій або до Майнерської Юнії Америки. Крім того є багато незалежних юній, а є ще й так звані „компанійні" юнії. Залізничники з своїми „братствами" це знову окрема робітнича імперія, з якою кожна партія мусить окремо порозуміватися, коли хоче прихилити її для себе.

Крім того юнії заступають часто специфічні інтереси якогось роду робітників і їм треба вміти догодити, щоб мож здобути їхні голоси при виборах. Попри те треба мати на увазі ще релігійний або й расовий елемент, бо от, наприклад, членами Міжнародної Юнії Робітників Жіночого Одягу чи інших кравецьких юній є в подавляючій частині жиди. В подібний спосіб треба рахуватися з робітниками італійського роду, айришами, подекуди з ніграми, а є й такі юнії, які стоять під контролею церкви. Оце все вказує, що робітництво, як думати про голоси при виборах, не творить одноцільного блоку, на який можна напевно рахувати.

Та поминаючи юнійні організації, треба звернути увагу на загальне число працюючих людей, для яких апель „робітників" теж може мати значення. Усіх юнійних робітників нараховують під теперішню пору 16,000,000. Це лише одна частина працюючої маси, яка начисляє 61,000 голов. Між ними є такі працівники, як професори й учителі, наукові в лябораторіях, бюрові працівники федеральні, стейтові й міські урядовці й службовики і т. п. Всі вони мають свої уподобання, свої переконання, свої ідеї. Отже самий заклик до робітничої солідарности перед виборами паде нераз на глухе вухо, бо хоч людина й працює, то дуже часто не почуває себе до солідарности з елементами, які допомагають, наприклад, диктатурі комуністів по юніях. Буває, що працюючий чоловік, коли тільки почує зазив до „робітничих мас", то вже розпитує, який то комуніст хоче добитися диктаторської влади в якійсь установі.

Це тільки вказує, що при виборах зазив до робітничої солідарности не має такого значення, як дехто міг би цього собі бажати. Саме в свідомості цього лежить оцей енергійний передвиборчий рух. Кожний агітує, де може, а мало хто є певний успіху. Зрештою це можна провірити цифрами. Так напр. в році 1946 було 91,700,000 американських громадян управнених до голосування. Коли прийшли вибори, тільки 34,400,000 виборців віддали свій голос, а це дає 38% всіх управнених до голосування. Значить, що американських громадян треба якось спонукувати до сповнення цього громадянського обовязку.

Хто мав нагоду працювати в партійній організації перед виборами, такий знає, що це значить переконувати і на ділі переконати громадянина спершу зареєструватися, а потім піти до голосування в означений дні. Навіть коли йде про чисто робітничі справи, як ось про вирішення, чи втримати дальше робітничий закон Тефта-Гартлея, — якому робітничі організації проголосили вирок смерти — то навіть такі справи не є великою спонукою йти до голосування. Деякі юнії переводили пробне голосування над цим законом між своїми членами і прохали прислати їм на залученій поштовій картці відповідь, чи вони є „за" чи „проти" цього закону, одначе відповіді не діждалися. Значить, навіть між зорганізованими робітниками панує до деякої міри апатія. Це вказує, що робітники часто тому належать до юнії, бо для них нема іншого виходу, одначе, коли приходиться їм голосуванням вирішувати якусь справу, вони не чують інтересу йти лавою на підпримку кандидата чи якоїсь робітничої справи.

Інститут Прилюдної Опінії, якої директором є Джордж Гелоп, перевів досліди над пропорцією відданих при виборах голосів у деяких історичних моментах. Так він ствердив, що в часах Теодора Рузвелта, коли Вилйем Тефт був назначений правильним кандидатом Республиканської партії, більший відсоток виборців пішов до голосування ніж іде тепер. Коли прийшло до голосування при виборах МекКінлія як республиканця й Вилйема Брайена, як демократа, тоді явилося до голосування 75% виборців, а під час останніх виборів на президента тільки 55% виборців сповнили свій обовязок.

Хто хоче вийти переможцем при виборах, мусить отже подбати, щоб спонукати виборців в першу чергу до реєстрації, а потім до голосування. На це треба часу, праці й грошей. Але і на це, щоби переконати робітників, хто приятель, а хто ворог робітничої справи, теж треба фондів.

Василь Мудрий.

Представництво ЗУАДК-у в Европі і ЦПУЕ.

1. Завдання ЦПУЕ і його спроможності.

ЦПУЕ (Центральне Представництво Української Еміграції) в Німеччині є загальногромадською, аполітичною організацією української емігрантів. Її завданням є: репрезентувати українську еміграцію на зовні в усіх ділянках її життя за вимком політичної; давати їй всебічну допомогу та опіку; зберігати надбання національної культури та забезпечувати основи її дальшого розвитку; плекати її фізичне та моральне здоров'я.

Ці завдання виконує ЦПУЕ при допомозі свого апарату всіми можливими і доступними йому засобами. Коли мова про внутрішню організацію української еміграції та її самоуправу, то ЦПУЕ виконує хоч і з труднощами, але успішно свої завдання. Коли ж говорити про правну охорону української еміграції, то ЦПУЕ виконало і на тім відтинку багато праці, але тут потрібна була допомога українських, братніх, заморських організацій і зорганізованих чинників, що репрезентують американських громадян українського роду. На тому відтинку ЦПУЕ нераз і не два, а десятки разів апелювало до ЗУАДК-у і Канадійського Допомогового Фонду. Для ЦПУЕ були непосильні і всі допомогові завдання, які треба було виконати супроти потребуючих тисячів українських емігрантів. На кінець непосильними були для ЦПУЕ також завдання переселенчого порядку, які необхідно було виконати супроти сотень тисяч українських нових емігрантів. У тих обох справа ЦПУЕ теж зверталося постійно за підтримкою і допомогою до українських заморських організацій.

Тому то вже перші живі зв'язки і контакти з представниками американських організацій в Европі і зокрема в Німеччині, були предметом обширних нарад та розважувань на тему того, якби найкраще допомогти організовано новій українській еміграції не тільки під моральним, але і під матеріяльним і особливо переселенчим оглядом. На конференціях з о. д-ром В. Кушніром і п. д-ром В. Галаном нераз і не два виринала з боку ЦПУЕ думка про те, що до Німеччини і до Австрії, де були найбільші скупчення української еміграції, треба прислати з Америки відповідну скількість людей, американських громадян-українців, щоби при їх допомозі облегчувати новій еміграції, передовсім правні труднощі, що випливали з побуту і з переселенчих вимог зпершу УНРРА-н, а пізніше ІРО-а, до кандидатів на переселення.

У часі відвідин обох названих уже існувало Центральне Допомогове Бюро в Лондоні. Воно мало дуже багато скомплікованих справ до полагодження і розв'язання, які робили тяжким і невиносимим положення української еміграції в Німеччині і в Австрії в часи репатріяції. Але це бюро було далеко від скупчень нової еміграції, а до того, особливо на початку, зв'язки з ним були дуже утруднені. І тому саме виринала все потреба мати безпосередніх опікунів для нової еміграції в особах американських українців таки в Німеччині та Австрії.

2. Представництво ЗУАДК-у в Европі.

Вже побут о. д-ра Кушніра і пізніше д-ра В. Галана, також як і ще пізніший короткий побут посла Глинки і о. Савчука з Канади, ЦПУЕ використовувало для інтервенцій в окупаційних чинників не тільки у деяких загальних, але навіть у деяких, правно скомплікованих, локальних справах. Робило ЦПУЕ так тому, що само усіх труднощів інтервенційного порядку перемогти не могло. Це було і психологічно оправдане, а це тому, бо представники окупаційної влади далеко більше були податні на аргументи американських громадян, ніж на аргументи в різних скомплікованих справах самих заінтересованих депістів, чи політичних емігрантів. З ними і без того вони мали багато труднощів і клопотів і тому не все були склонні давати послух їхнім петиціям чи домаганням, навіть найслушнішим і найкраще уаргументованим.

Томуто з великою радістю прийняло ЦПУЕ і ціла нова еміграція вістку про те, що до Европи приїзджає на довший побут у Німеччині представник ЗУАДК-у адв. Роман Смук. Дня 18. вересня 1947 р. цей представник приїхав. З місця він нав'язав він діловий контакт з громадськими українськими установами, зокрема з ЦПУЕ. Попри те почав свою роботу між представниками окупаційної влади та ІРО. Заразже по приїзді був примушений відбути цілу низку інтервенцій в головних кватирах американської армії та ІРО у справах нової української еміграції, як загального, так і індивідуального порядку. Були це справи, які ЦПУЕ полагоджувало, але це йшло дуже повільно. Адв. Смукові вдалося ті справи приспішити та довести до позитивного кінця. Але досвід показав, що одна людина не буде в силі опанувати того надміру інтервенційних справ, особливо індивідуального порядку, які надходили до адв. Смука. Треба було думати про спровадження ще кількох людей.

Кинувшись відразу в крутіж праці, представник ЗУАДК-у мав і прикрі переживання. Бо ось від деяких людей з Америки почали напливати листи до приватних осіб у Німеччині з очорнюванням особи адв. Смука. Очевидно, що такі явища треба віднести на карб громадської несолідарности деяких одиниць, що уважають себе покликаними аж до дискваліфікації громадян, які мають нещастя інакше думати. Цей факт не вплинув відемно на працю представника ЗУАД Комітету, але навпаки її посилив. До того він мав повну підтримку зорганізованих кол української еміграції.

Найважнішою справою, яка вимагала полагодження, була легалізація представництва ЗУАДК-у шляхом договору з ІРО. Ця справа не була легка. По довгій підготовчій праці дійшло до підписання договору між ЗУАДК-ом та Українським Допомоговим Фондом в Канаді, репрезентованими п. Смуком, і ІРО-м дня 8. жовтня 1947 р. у Женеві. Цей договір залегалізував представництво ЗУАДК-у в Европі та дав змогу вести правну і матеріяльну допомогу українській новій еміграції. Для плянової і систематичної роботи треба було покликати, згідно з договором, до життя окремі канцелярії. З днем 1. грудня 1947 р. урухомлено канцелярію ЗУАД Комітету у Мінхені, на передмістю Пазінґ, у будинку ІРО. У березні 1948 р. урухомлено канцелярію ЗУАДК-у у Зальцбурґу, в Австрії. Цю канцелярію очолив п. Гіна Василь, що приїхав разом з п-ною Конюх

(Докінчення на стор. 3-тій)

ІВАН КРАВЧЕНКО. Авторські права застережені.

ЧОРНИЙ ВОРОН

(ПРАВДА ПРО СССР)

Всім мученикам і незчисленим жертвам комунізму — присвячую.
Автор.

29)

— Знаю. Але коли я закінчував трансляцію призначену для совєтських громадян, то я помітив, що одна трансляційна лінія зіпсована. (Признатись, що спав, він боявся, бо знав напевно, що за це буде важка кара в'язниці). Отже технічно я не мав права припинити трансляцію, коли не перевірив всіх ліній трансляції, — збрехав Іван.

— Добре. Ми це перевіримо, а поки ми перевіримо, я тебе заарештовую, — сказав шеф НКВД і натиснув дзвінкового ґудзика.

З'явився черговий енкаведист і вивів Івана на вулицю, де його вже чекав „Чорний ворон".

„Чорний ворон" швидко відвіз Івана в в'язницю, але не швидко він вийшов з неї, бо всю цю звичайну і простеньку історію перетворили на те, що нібито Іван підчас свого дижуру завжди в ночі транслював контрреволюційно-фашистівську радіопередачу з Німеччини і транслював в тій радіопередачі радіостанції „Комінтерна", які не призначались для совєтського населення, а виключно для закордону.

За ці всі „злочини" Іван Д. дістав 5 років ув'язнення.

До категорії масових нищень „іншої контрреволюції" можна віднести нищення троцькістів, правих і лівих опортуністів, не дивлячись на те, що ці партії, приєднавшись до комуністичної партії в 1917 році, були активними помічниками комуністичної партії підчас революції і в боротьбі за владу.

Коли я чую про спроби закордонних комуністів об'єднатись зі всіма лівими партіями в Англії, Австрії, Італії, Німеччині і т. д., то в моїй пам'яті встають всі „об'єднання" в Росії підчас революції і мені хочеться закричати до всіх лівих партій: Божевільні! Що ви робите? Об'єднуючись з комуністами, ви самі собі підписуєте смертний присуд!

Отже, про об'єднання лівих партій з комуністами і про його наслідки:

В російській лютневій революції в 1917 році брали участь всі політичні партії, за винятком монархічної, а в жовтневій революції 1917 року брали участь тільки об'єднані з комуністами ліві партії.

Коли жовтнева революція стала доконаним фактом, то дехто з лідерів лівих партій, відчуваючи те, що монополь в новому уряді дістануть переважно комуністи, яких підтримують злочинні елементи і розбурхані темні маси з грабіжницькими тенденціями, тоді всім лідерам лівих партій залишилось — „або-або". Або дістати картку члена комуністичної партії і посісти певне місце в комуністичному уряді, або з самого початку підписати самому собі смертного вироку, тобто підпасти під категорію „іншої контрреволюції" і стати жертвою „Чорного ворона" і Чека.

Тому кожний з лідерів лівих партій зрікся своєї політичної платформи і легально „перехристився" в комуніста.

Довгий список тих новохрещених комуністів, але я назву головних з них: Бухарін, Зінов'єв, Троцький, Каменев, Риков, П'ятаков, Карл Радек і інші.

Діставши провідні місця в новому комуністичному уряді, вони почали урядувати і не звертали жодної уваги на те, що на периферії провадились масові арешти всіх більш-менш бувших активних членів лівих партій.

Ця кампанія по знищенню бувших членів лівих партій почалась приблизно в 1921 році і закінчилась аж в 1936 році.

Близько 15 років, день за днем полював „Чорний ворон" і Чека за бувшими членами лівих партій. Так, отже, тоді коли той ґрунт, на якій могли ще розраховувати лідери лівих партій, був цілком зліквідований, тоді прийшов трагічний кінець і для самих і самотніх бувших лідерів лівих партій.

Цілком зрозуміло, що ніхто, жодна людина не стала на їхній захист, жодна людина не підняла голосу протесту проти розстрілу тих дурнів, які об'єднались з комуністами для спільної праці і цим об'єднанням підписали самі собі смертний присуд.

Самі найбільші розстріли „правих і лівих опортуністів" виникли після вбивства Кірова.

Коли зовсім об'єктивно аналізувати те вбивство, то слід сказати, що в особі Кірова появлялась нова комуністична „зірка", яка повинна була затемнити собою Сталіна.

Коли йде про ідейність Кірова, то він був такий же „ідейний", як і Сталін, як і більшість „ідейних" лідерів різних партій, у яких ідея існує тоді, коли він планує свою ролю тільки як лідер тієї партії, а не як звичайний рядовий член, коли він гадає, що не він для партії, але партія для нього.

Так само, як Ленін в 1917 році грав на низьких інстинктах мас, так само і нова „зірка" Кіров теж до 1924 року грав на тих же самих інстинктах мас і поволі почав лізти вгору.

Це не сподобалось Сталіну і доля Кірова була вирішена...

Пам'ятником Кірову будуть ті незчислені жертви, ліві і праві, і „інша контрреволюція", яких були сотні тисячі, або, як це висловив український письменник І. Багряний: „було їх стільки, що навіть за самого „батька" Сталіна і то було б забагато"!

Колись і ця ще зовсім невисвітлена сторінка людської трагедії в СССР, знана під назвою „Кіровщини", буде висвітлена як слід. „Кіровщина", це одна з самих найбільших комуністичних акцій проти бувших членів всіх лівих партій в цивільних установах і в військових залогах Червоної Армії.

Цією акцією комуністи остаточно зліквідували в СССР своїх бувших спільників жовтневого перевороту в 1917 році.

(Дальше буде).

Робітничий рух в Америці

ДРУГА СВІТОВА ВІЙНА

(Восьма з серії статтей про історію робітничого руху на основі матеріялу державного департаменту праці).

В роках перед Другою Світовою Війною, так само як і за самої війни, робилося чимало спроб звести разом Американську Федерацію Праці та Конгрес Індустріяльних Організацій. Оскільки ці дві організації не прийшли таки до порозуміння, то представники обидвох заступали робітництво в різних дорадчих та адміністративних радах, встановлених урядом в часі війни.

Не тільки дві більші робітничі організації, але і весь загал організованого робітництва брали активну участь у воєнно-продукційних змаганнях країни та були заступлені в чисельних воєнних установах, починаючи з дорадчої комісії до Ради Краєвої Оборони в 1940 році.

Коли створено Офіс Управління Продукцією в січні 1941 року, президент Рузвелт призначив спів-директором його Сиднея Гилмана — голову Злучених Одягових Робітників Америки (КІО). За пізнішої реорганізації, представник робітництва займав становище віце-голови Ради Воєнної Продукції та Комісії в Справах Робочої Сили. В грудні 1942 року чільні представники від трьох більших робітничих організацій — АФП, КІО та Братства Залізничників — були призначені до спільного комітету підприємців і робітників, що був дорадчим при Комісії в Справах Робочої Сили. Подібні спільні комітети працювали в різних районах та містах з метою забезпечення воєнного виробництва робітниками.

Заходами Ради Воєнної Продукції в багатьох фабриках були зорганізовані спільні комітети підприємців та робітників з метою збільшення виробництва та зменшення пропущених днів праці. Крім того багато інших воєнних установ налагоджували співпрацю з робітничими юніями.

Організоване робітництво так само брало безпосередню участь в урядових заходах полагоджувати індустріяльні суперечки. Робітниче представництво в Краєвій Оборонній Посередничій Раді, встановленій року 1941, було рівно поділено поміж АФП та КІО.

Зараз-же по оголошенні війни, в грудні 1941 року, робітництво прирекло не страйкувати. Добровільну обіцянку не страйкувати в часі війни робітництво дало в заміну такої-ж обіцянки збоку підприємців — не допускати локавтів.

Ці обіцянки були основою краєвої Воєнної Ради Праці в її старанні полагоджувати суперечки у воєнній індустрії мирним шляхом. Ця рада, створена в січні 1942 року, складалася з представників робітництва, підприємців та громадянства. На місцях організовано було місцеві ради. Краєва Воєнна Рада Праці замінила Краєву Оборонну Посередничу Раду. Представництво від робітників так само було поділене рівно між АФП та КІО.

Хоч були випадки неуправнених страйків в часі війни, проте числа, опубліковані державним Бюром Статистики Праці, вказують на те, що за час між груднем 1941 року та червнем 1944 відсоток втраченої праці з причини страйків виносив тільки одну десяту частину одного відсотка. Продуктивність американського робітництва в часі війни здивувала цілий світ.

Коли війна скінчилася, організоване робітництво мало деяку підставу до побоювання щодо будучої участи робітництва у виробництві. Конференція робітників і підприємців, яку скликав президент Труман в листопаді 1945 року для обговорення справ перебудови воєнного виробництва на мирне, хоч виявила згоду в загальних, широких засадах, проте вказала, що тісна співпраця робітництва з підприємцями кінчається.

Проте, і в часі перебудови і пристосовання робітництво затримало свою організаційну силу. Кількість членів, що юні втратили у воєнних виробництвах, покрилася членами з нових ділянок виробництва і більшість юній занотували поступ, але сталий успіх серед неорганізованого робітництва. На весні 1946 року АФП і КІО оголосили спеціяльну кампанію для організування членів в закладах південно-східної та центральної південної частинах країни, де робітництво слабше організоване, ніж в інших частинах.

З кінцем 1946 року юнійне членство досягло найвищої точки — 15,000,000, майже на півмільйона більше від числа з 1945 року. АФП, що має 105 краєвих юній, подає, що має 7,505,446 членів, які платять вкладки. КІО подає 6,000,000 членів в 40 відділах. З важніших незалежних юній чотири братства залізничників мають 450,000 членів. Краєва Федерація Телефонних Робітників, реорганізована в липні 1947 року як Комунікаційних Робітників, подає число своїх членів на 180,000. Інтернаціональний Союз Машиністів, що виступив з АФП, подає число своїх членів на 600,000. Решта незалежних юній — від 40 до 50 — мають членів біля пів-мільйона.

Тимчасом організоване робітництво залишається поділеним між двома найбільшими організаціями — АФП та КІО. Добре усвідомлюючи, що цей

(Докінчення на стор. 4-тій).

Представництво ЗУАДК-у в Европі і ЦПУЕ.

(Докінчення зі стор. 2-гої).

Юлією з Америки для помочі п. Смукові. Від 1. січня 1948 р. урухомлено філіяльну канцелярію ЗУАДК-у у Франкфурті н/Майном. Спочатку очолював її п. Стефаник Юрій, а по його виїзді від 7. 6. ц. р. адв. д-р Карпевич Богдан. Дня 15. червня 1948 р. урухомлено ще одну філіяльну канцелярію ЗУАДК-у у Штуттгарті. Її очолює інж. Кос Михайло. У стадії організації є філіяльна канцелярія ЗУАДК-у у французькій окупаційній зоні Німеччини. Її буде вести д-р Кальба Ярослав.

У центральній канцелярії ЗУАДК-у у Пазінгу (Мінхен) працюють крім адв. Смука і панни Конюх Юлії ще 5 сил з адв. д-ром Перегінцем А. на чолі споміж емігрантів. Від березня 1948 року урухомлено при центральній канцелярії ЗУАДК-у переселенчий відділ, очолений д-ром Глинкою Романом, який є водночас керманичем переселенчого відділу ЦПУЕ. Тепер працює у тому відділі аж 8 урядовців теж споміж нових емігрантів. Відділ перевантажений працею. Життєвий досвід і зокрема досвід з переселенням спричинив покликання до переселенчих арей ІРО поодиноких урядовців-українців, які працюють там від ЗУАДК-у, щоби улекшувати українцям індивідуальну еміграцію до Аргентини. Такі урядовці є: у Мінхені — переходовий табор для переселенців у Функ-Касерне; у Амбергу — в тамошньому переходовому таборі; у Штуттгартщині — у переходовому таборі у Людвігсбургу; у Франкфурті н/Майном при Головній Кватирі ІРО. Два урядовці при головній Кватирі ІРО мають за завдання відправлювати людей до Аргентини. Як бачимо з малих початків розрослася експозитура ЗУАДК-у в Европі до поважних розмірів. В ній працює тепер до 30 людей. Допомога для еміграції, особливо в переселенчих справах, велика. Зразуміла річ, що сама організація такого апарату не зродилася з теоретичних міркувань, але була розбудовувана в міру потреби на підставі вимог самого життя. Численні інтервенції представника ЗУАДК-у у консулятах поодиноких держав, а навіть і їх представництвах чи амбасадах поза Німеччиною, були теж причиною тої систематичної розбудови апарату, бо висувались все нові потреби праці. Крім справ переселенчих та правно-допомогових, представництво ЗУАДК-у займалося також організацією матеріяльної допомоги українським емігрантам. Представникові ЗУАДК-у в Европі вдалося закупити в американських військових чинників 5,000 пакетів з харчами за дуже дешеву ціну. Ті харчеві пакети роздавано поміж хворих і потребуючих американської і французької зон в Німеччині і таких же зон в Австрії. Найчисленніша, щодо кількости, еміграція американської зони (около 70 тисяч дістала в приділі 2,941 харчових пакетів, французька окупаційна зона 400, а Австрія 800. Найважчим завданням був розділ пачок в американській зоні. Допомогу дістали 4,480 осіб. Це значить, що з приділених їй 2,941 пачок мало що не всі були розділені поміж 2 особи згл. 2 родини. Ясно, що коли на 70 тисяч дістають допомогу лише 4,480 осіб, то 65,000 з такого розділу не можуть бути вдоволені. З того приводу багато нарікань, невдоволення і навіть негацій усього серед тих, що допомоги не дістали. Воно інакше і бути не може. У людей перважає людське. Але прикро, коли навіть високоінтеліґентні одиниці не-раз у листах до приватних осіб в Америці піддавали в сумнів якунебудь потребу існування не тільки експозитури ЗУАД Комітету, але і ЦПУЕ та їхньої праці. Причина дрібненька: не можна було їм приділити харчевого пакету.

Хто ж діставав ті допомоги і хто їх розділював? Представник ЗУАДК-у справою розділу не міг займатися та й його канцелярійний персонал не був би у силі цього розділу перевести. Для усправнення цієї допомогової праці була покликана до життя Допомогова Рада. До неї ввійшли: представники ЦПУЕ, СХС, і обох українських церков. Допомогова Рада виділила споміж себе комісію 3-ох, яка мала за завдання на підставі зібраних в терені матеріялів про хворих, інвалідів, найбідніших споміж учених, мистців та громадських діячів, устійнити остаточні списки тих, яким допомога мала бути приділена. Це була важка і відповідальна праця. Її комісія виконала солідно. Потім при допомозі апарату ЦПУЕ цю допомогу розділено. Невиключене, що декуди на місцях були зроблені помилки при розділі, але чи до подумання така праця без помилок? Та це не значить, що вся робота нічого не варта. На жаль деякі люди так справу ставлять і ширять зневіру до всякої допомогової акції, передовсім в Америці.

Представництво ЗУАДК-у перевело разом із ЦПУЕ також організацію таборів праці в Гіссені та в Ганав для українських емігрантів на добрих умовинах. Договір з Армією та з ІРО про умовини праці українських робітників у Депо американської армії в Гіссені підписав представник ЗУАД Комітету, бо ІРО не бажало підписувати такого договору із ЦПУЕ. Мовляв, як можуть бути договірною стороною з ІРО ті, якими воно опікується? Американська армія стояла на іншому становищі. Це дуже переконливий показчик того, що ЦПУЕ не може перемогти деяких труднощів із правно-політичних причин, але легко може з ними справитись українська організація американських громадян.

(Кінець буде).

Праця Переселенчого Осередку під теперішню пору

Хоч майже від двох місяців приїзд наших скитальників з Европи припинений, праця Переселенчого Осередку не зменшається, а навпаки, зростає з дня на день. В початках наш П. О. концентрував свою увагу головно на мешканнях і шуканню праці для нових імігрантів. Тепер хоч велика частина з них має власні мешкання, та проблема не цілковито полагоджена і ледви чи скоро її полагодиться з причини браку відповідних мешкань.

Найбільше актуальною працею П. О. під цю пору є виповнювання аплікацій на спровадження нових імігрантів зі скитальщини на підставі нового закону, який допускає 205,000 скитальників до Злучених Держав.

Ці аплікації виповнюється в П. О. зовсім даром. Треба тільки предложити імена і адресу осіб, які хочуть дати мешкання і працю, тим, кого хочете спровадити.

Попри виповнювання повище згаданих аплікацій П. О. виповнює подання на перші горожанські папери, дає вказівки про „сошел секюриті" і взагалі полагоджує справи, звязані з початковим життям в Америці наших людей. Аплікації на спровадження наших людей з Европи можна дістати в П. О.

На кінець слово до нових імігрантів: Наш П. О. створений заходами і працею ЗУАДК і національних товариств м. Ню Йорку, має на цілі вказувати новим імігрантам, як увійти в тутешнє церковне і громадське життя і як користати з членства в товариствах запомогових організацій та комітетах, і як включитися в працю наших центральних установ. Ці товариства, організації і комітети це наші заборола і осередки громадської праці в Америці. Тому наші нові імігранти повинні їх попирати і ставати їх членами. Треба памятати, що, хоч імігрант вже в безпечнім місці, має сяке таке мешкання і працю, то сотки тисяч його братів, знайомих і приятелів живуть в невимовно тяжких умовинах, непевні свойого завтра. Вступаючи в члени наших комітетів і взагалі наших організацій нові громадяни причиняться посередньо до допомогової акції, яку ведуть наші американські організації в користь наших скитальників. Всякі інформації і вказівки знайдете в П. О. 11 Іст, 7-ма вулиця, Ню Йорк.

Управа Українського Переселенчого Осередка в Ню Йорку.

ЗВІТ

ЗІ ЖЕРТВ, НАДІСЛАНИХ ДО ЗЛ. У. А. Д. КОМІТЕТУ. (ЗА МІСЯЦЬ ЛИПЕНЬ 1948).

Филаделфія, Па. — Відділ 84 Св. Володимира, вкладка $10.
Мікізракс, Па. — І. Кіналь $5.
Фріланд, Па. — о. М. Кашуба $5.
Майнерсвіл, Па. — Бр. Вільні Козаки, відділ 49 $10.
Діляно, Па. — Громада зі збірки на скитальців $52.50. Зложили по $10: Від. 305 УНСоюзу по 5: від. 193 У. Робіт. Союзу, М. Гентош, І. Годованець, М. Осачук, М. Качмарчук; по 3: Д. Дацьків, Н. Батіг; по 2: Н. Максимчук, М. Мацак, М. Тихоневич; по 1: Т. Касіян, С. Ярема, Ю. Кічула, Я. Семенюк, С. Сороканич, решта дрібними.
Ютика Н. Й. — Збірка з віча $390.50. Жертводавці з Ютики зложили: по $25: Відд. 58 УНС Св. Петра і Павла і Антін Шанайда; по 20: Іван Налипа, Татіяна і Гр. Прунько; по 10: Михайло Дачковський, Михайло і Марія Дановяк, Григорій і Марія Паробій, Юлія Броди, Іван і Марія Сороковський; по 5: Д. Горбовий, о. Й. Боднар, І. і М. Горбовий, Б. Топольницький, М. Филинський, М. Підкова, І. Фуке, М. Гумуницький, Д. Матвій, М. Слободян, К. Мархевка, Ю. Кіман, К. Стар, Т. Прокоп, Братя КопельКомп., В. Станімер, М. і А. Мельник, О. і М. Кузьо, Й. і Р. Сороковські, Н. Дячок, П. Ликтей, П. Михалик, М. Биланка, Е. Камінський, Б. Сень, С. Войтович; Г. Гриб 4; по 3: К. Конюх, Т. Сливар, А. Конопельска, Н. Римизовська; по 2: К. Ільчинська, М. Романів, Н. Гарбушак, С. Романяк, Д. Сиротин; по 1: А. Смолинська, Т. Гасюк, М. Каричковський, Д. Яримович, А. Савчук, М. і М. Колеса. Жертводавці з Ром, Н. Й., зложили: по 5: о. М. Ярош, Н. Мандрик, І. Лаврук; по 3: В. Бух, В. Бучковський; по 2: Й. Сохан. Д. Іванців, А. Данилишн, К. Бучковська, М. Бобуш, Ф. Литвин, А. Мандрик, Ю. Целься; по 1: І. Жук, Я. Гречкосій, А. Титур, С. Лаврук. — Жертводавці з Літл Фолс зложили: по 5: П. Смолка, Б. Скаськів; по 1: А. Шуманський, В. Стасишин, І. Кравецкий, Е. Погорецький. — Жертводавці Ст. Джонсвил, Н. Й., зложили: по 5: М. Ропач, д-р І. Рапач; по 2: С. Целюх. — Жертводавці Рифілд Спринґ, Н. Й., зложили: І. Гула 5; І. Шпитко 2. — Вотервілле, Н. Й., Й. Качор 2.
Джемейка, Н. Й. — Анна Кужда $10.
Сиракюз, Н. Й. — Український Золотий Хрест, вкладка $10; А. Яворський 5.
Ліберти, Н. Й. — Л. Базарницький $5.
Лонґ Айленд, Н. Й. — Тов. „Жидачів" від. УНС, вкладка $10; Н. Петрина 5.
Рочестер, Н. Й. — Відділ 36 УНС, вкладка $10.
Трой, Н. Й. — Софія Ференс $5.
Бофало, Н. Й. — І. Ґреч $5.
Бейон, Н. Дж., — Збірка з хрестин у гром. Пасічників $10.
Пайн Біч, Н. Дж. — Й. Котовський $5.
Пасейк, Н. Дж. — Укр. Правс. Церква, дохід з концерту Шевченка $69; П. Андрусин 5.
Картерет, Н. Дж. — Софія Клебан $5.
Клівленд, Огайо. — Амер. Укр. Організація $30.
Толідо, Огайо. — М. Корнова $5.
Ню Бритен, Конн. — Комітет Укр. Правс. Церкви Преч. Богородиці $50.
Форествіл, Конн. — Александер Кальман $20.
Шікаго, Ілл. — Жіноча Громадська Організація $50; Дмитро Паславський 10.
Іст. Шікаго, Ілл. — Михайло Стадник $30.
Мінеаполіс, Мін. — Николай Семотюк $10.
Лос Анджелес, Кал. — Дмитро Барабаш $10.
Порт Гюрон, Миш. — І. Долинюк $5.
Нюбурипорт, Масс. — Іван Буцяк $30.
Вашингтон, Д. Ц. — С. Шлопака $5.
Мілвокі, Віск. — В. Рос $5.
Гюстон, Тексас. — Пашенал Віндов Компани $5.

ДРІБНІ ЖЕРТВИ.

По $3.00: Т. Самардак.
По $2.00: Ф. Совецька, І. Патуляк, К. Семенюк, І. Лазірко, М. Проць, о. Профета, В. Фен, Ал. Соколовський, К. Гатлан, М. Оляч, В. Січ, П. Волошин, Й. Дудар, С. Михайлюк, Ю. Бучек.
По $1.00: М. Селет, Г. Олейник, М. Фуке, В. Токаревич, Д. Боґуцький, М. Дресько, Гр. Тимус, М. Рипаловський, М. Зельонка, Д. Граб, Н.Н., І. Гладкий, М. Васович, Гр. Мисик, М. Андрейко, К. Василина, Т. Мельник, М. Муха, Г. Небожук, Й. Плесварський, А. Скірка, В. Берзановський, В. Гнат, М. Каландяк, І. Панчишин, Й. Сидор, Й. Скроба, Ю. Карпес, Гр. Г. Біленький, А. Шумовський, А. Магетич, М. Фук, П. Гайва, Ю. Стецко-Черноф, С. Ґронська, Й. Оседредчук, С. Фіґун, Д. Драб, Гр. Тимус, І. Дзядів, Антін Длуґон, В. Сухельницький, М. Заячковська, П. Нісевич, п-ні Сорохтай, С. Безушко, І. Кічуля, Н. Підгайни, І. Колоди, М. Люлька, І. Блех, М. Нагай, П. Пелянік, А. Боріт, С. Король, К. Міпавка, Г. Витка, Г. Монк, П. Савуляк, С. Клебан, П. Біленький, К. Драній, Е. Мазур.

Злучений Українсько-Американський Допом. Комітет.

Шукають своїх рідних

УВАГА: Зголошуючись на Розшуки до З.У.А.Д.Комітету прохається на початку **листа доконче** подати під яким числом в розшуках було надруковане прізвище особи, **яка** вас, чи яку ви шукаете.

За листами чи дресами **від** скитальників прохаємо звертатись безпосередньо до ЗУА ДКомітету, адресу якого подано при кінці.

Зголошуючись на розшуки не забувайте вложити вашу жертву на покриття поштових і бюрових видатків та за витрату часу на полагодження вашої справи.

ГРУПА — ЛИСТИ ДО:

15,738 Тишкевич Михайла і Пилипа з Минської ґуб. від Равтович Павла.

15,739 Венґер Евгенії від Венґер Володимира.

15,740 Войчишин Фелікса, Антона і Івана с. Михайла з с. Дорогів (Станиславів) від Шотурма Миколи.

15,741 Ухаль Василя з с. Бальниця (Лісько), Сливка Василя з с. Миків (Сянік) від Фецич Івана.

15,742 Григораш Леоніда з с. Аврамівки (Київщинна) від Коваль Романа.

15,743 Кречківський Миколи і Марії зам. Мамрич з с. Волошинова (Старий Самбір) від Кречківський Василя.

15,744 Качмарик Миколи з с. Сушиця (Старий Самбір) від Качмарик Марії д. Ілька.

15,745 Клімик Микити з с. Дуліба (Волод. Волинсь.) від Клімик Антонини.

15,746 Кохан Анни з дому Залузиць з с. Мідищина (Любачів) від Залузиць Агафії зам. Ґерас.

15,747 Рідних і знакомих від Заклинський Зеновія зі Станиславова.

15,748 Знакомих з м. Самбора просить о афідавіт Турський Юліян (масар).

15,749 Солган Юліяна, Стефана, Василя і Івана в с. Коровники (Перемишль) від Захарко Володимира.

15,750 Покорний Йосифа з с. Тарнівця (Станиславів) від Береза Василя.

15,751 Лецин Михайла та його дітей Федора, Юрка, Парані і Марії від Підгурський Федора з с. Росільно (Надвірна).

15,752 Хміль Еви з с. Хмілі Ґрусько Старе (Рава Руська) від Хміль Петра с. Дмитра.

15,753 Довбошинський Мирона з м. Колки (Луцьк) від Янчук Тетяни з дому Писарська.

15,754 Добиш Василя, Лаврко Марії з с. Сушиця Велика (Добромиль) від Добиш Анни д. Івана.

Голоситись на адресу:
UNITED UKRAINIAN AMERICAN RELIEF COMMITTEE
P. O. Box 1661, Philadelphia 5, Pa.

Кожний, хто бажае, щоби прислане ним оголошення **пошукувань родини і знайомих різних скитальників** було поміщене у „Свободі" **безплатно, хай вишле таке** оголошення впрост до

UNITED UKRAINIAN AMERICAN RELIEF COMMITTEE,
P. O. BOX 1661, PHILADELPHIA 5, PA.

Хто бажає, щоби прислане ним оголошення було поміщене, раз або більше разів, **окремо, як платне,** то **хай разом з оголошенням пришле гроші. Одноразове** оголошення, розміру 1 цаль в одній колюмні коштує $1.00.

Адм. „Свободи".



ЩО ТУТ АМЕРИКАНСЬКА ПОЛІЦІЯ МАЄ ДО РОБОТИ?—Таке питання поставив сов!тський офіцир, що його бачимо зліва, американським офіцирам. В середині бачимо американського капраля, що є перекладчиком. Картина знята на Потсдамер Площі в Берліні.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

МІННЕАПОЛІС, МІНЕСОТА.

Участь українців в „Аквітеніял" параді.

Щорічно в Міннеаполісі в кінці липня місяця відбуваеться величаве свято краси під назвою „Аквітеніял парейд". На це свято зїзджаються з цілого стейту Мінесота оркестри та вибрані на місцях молоді дівчата-красуні, з котрих в Міннеаполісі вибірають „Королівну Аквітеніял". Відбуваються походи головними вулицями міста, прибраними спеціяльними прапорами та декораціями. В походах приймають участь різні організації, світські та військові. Їдуть роскішно удекоровані вози, як із казкових оповідань: То білі лебеді везуть чоколядовий домик у лісі, а до домику підходять двоє маленьких дітей, а з дверей того домику (хатки) виходить столітня страшна бабуся. А там коники, олені, овечки й т. д. перед роскішними возами-трюками, на яких в золоті-сріблі, в світлах райдуги-веселки стоять й сидять красуні дівчата, витаючи людей, що масами прибувають на параду. Величезні торговельні компанії мають свої вози, свої оркестри. Сотки мужчин членів організації „Шрайн" — машерують в турецьких костюмах, в широких кольорових шараварах, з турецькими шапочками й т. д. Їде військо в історичних костюмах і теперішніх, скавти, ковбої, кловни й т. д. За кожний кращий віз — попис дістають нагороди. Ввечері в театрі концерти і пливання 60 дівчат в спеціяльнім басейні при зміннім кольоровому освітленні. Сотки тисяч людей приїзджають тоді до Міннеаполісу, влаштовуються розваги і танці для молоді і старших. Кожна народність старається бути репрезентована в тім „Аквітеніял" параді. І цього року відбулася „Аквітеніял" парада (в днях від 23. по 31. липня) і тим вона цікава для нас українців, що, як і перше, українці в Міннеаполісі, зокрема молодь при українській православній парохії в Міннеаполісі, репрезентували гарно імя нашого народу. За великими возами, де їхали красуні „Аквітеніял" паради та також фільмовий артист Аллан Лед з дружиною, проходили оркестри за оркестрами і широкою лавою в кілька рядів молді хлопці й дівчата несли прапори всіх державних народів, що приймали участь в параді (крім большевицького прапору). Наш блакитно-золотий прапор ніс молодий юнак Іван Димяник в козацькім однострою, з шаблюкою при боці. За прапорами їхав віз Інтернаціональної помочі дітям скитальцям. На цьому возі сиділо яких 40 дітей в їх національних костюмах; від українців були там Беверли-Марія Комар та Вячеслав Ефремів (останній недавно сам прибув із скитальщини). А за дітьми скавти та дівчата в національних кроях несли великий (на всю вулицю) прапор Червоного Хреста, а люди, що дивилися на параду, кидали гроші на поміч дітям скитальцям. Коли які гроші впали поза полотно, то скавти підбігали і кидали на полотно. За три походи-паради назбірали понад $7,400 на поміч дітям — з того полотна! Гарно виділялися в українських однострoях стрункі постаті наших дівчат: Марусі Пилатюкової та Стефанії Юрків. Люди зустрічали похід дітей оплесками і киданням грощей, а в українців від зворушення були сльози радости, що і український прапор видно між державними прапорами інших народів. Крім того, старші молоді члени Клюбу Українського Танку й Балету давали кілька виступів перед американцями на відкритій арені в Лорін Парку в Мінеаполісі, чим заслужили на велике прознання. Виступали там такі добре вправлені танцюристи: Йосиф Коцюба з дружиною Елеонор-Оленою Коцюба, Ольга Крочак, Ольга Гайва, Катерина Ковалів, Маруся Пилатюк і ще хлопці: Борис Пилатюк, Василь Пупеза й Корнило Кість. Ввесь час була гарна погода, і ще сприяло успіху виступів та паради. Бажано, щоби і в інших містах наша молодь прийшала участь в таких загально американських фестивалах.

(АК).

РОБІТНИЧИЙ РУХ В АМЕРИЦІ

(Докінчення зі стор. 3-тої).

поділ ослаблює робітничий рух, Вилйем Ґрін — голова АФП від смерти Самюела Ґомперса року 1924 — та Филип Морей — який замінив Джана Л. Луїса як голова КІО — розпочали листування з метою навязання можливої співпраці, або навіть юніфікації цих двох робітничих організацій. Але нічого не вийшло з того листування в 1946 році.

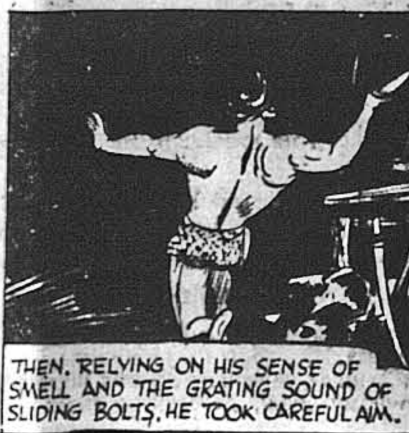
(В наступній — останній — статті з цеї серії буде мова про початки нескінченої сторінки з історії робітничого руху, про закон про відносини між робітництвом та підприемцями, загально знаний як Закон Тефта-Гартлія, з 1947 року).

Загальна Рада.

ТАРЗАН, ч. 1919. Один ворог згинув.



Він відчув, що як би сторож утік, то його пляни були б знищені. Тарзан витягнув свій ніж.



Потім він здався на свій змисл нюху і на скреґіт замку і пильно вицілив свій ніж.



Саме тоді драб одворив двері і його постать станула в щезаючім світлі дня.



У тій же хвилині Тарзанів ніж вцілив в чорне серце сторожа. З голосним окликом він упав мертвий на землю... а тоді дались чути голосні кроки.